

Vazken Andréassian, Viliq Sarkissian, Wojciech Chelmicki, Viorel Al. Stănescu et Roger Moussa
Վազկեն Անդրէասեան, Վիլիկ Սարգիսյան, Վոյցե՛խ Հէլմիքի, Վիորել Ալ. Սթանէսկու և Ռո՛ժէ Մուսսա
Вазкен Андреесян, Вилик Саркисян, Войцех Хелмицкий, Виорел Ал. Станеску и Роже Муса
رياسيان, فيليك ساركيسيان, فونيسيك هالميشكي, فيوريل ستانيسكو و روجيه موسى

Anglais

English

Français

French

Arménien

Armenian

Russe

Russian

Polonais

Polish

Roumain

Romanian

Arabe

Arabic

Dictionary of hydrological engineering

Lexique hydrologique pour l'ingénieur

ՀԻԴՐՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏԻ ՀԱՄԱՐ

ГИДРОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ ДЛЯ ИНЖЕНЕРА

Słownik hydrologii inżynierskiej

Dicționarul de hidrologie inginerească

معجم الهيدرولوجيا للمهندس

Cemagref
EDITIONS

Vazken Andréassian, Viliq Sarkissian, Wojciech Chelmicki, Viorel Al. Stănescu et Roger Moussa
Վազգէն Անդրէասեան, Վիլիկ Սարգիսեան, Վոյցե՛՛՛՛՛ Շէլմիքի, Վիորէլ Ալ. Սթանէսքու եւ Ռո՛՛՛՛՛՛՛ Մուսսա
Вазкен Андреесян, Вилик Саркисян, Войцех Хелмицкий, Виорел Ал. Станеску и Роже Муса
فازكن اندرياسيان، فيليك ساركيسيان، فويسيك هالميسكي، فيوريل ستانيسكو و روجيه موسى

Dictionary of Hydrological Engineering
English - French - Armenian - Russian - Polish - Romanian - Arabic

Lexique hydrologique pour l'ingénieur
Anglais - Français - Arménien - Russe - Polonais - Roumain - Arabe

ՀԻԴՐՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳԵՏԻ ՀԱՄԱՐ

Անգլերեն - Ֆրանսերեն - Հայերեն - Ռուսերեն - Լեհերեն - Ռումիներեն - Արաբերեն

ГИДРОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ ДЛЯ ИНЖЕНЕРА

Английский - Французский - Армянский - Русский - Польский - Румынский - Арабский

Słownik hydrologii inżynierskiej

Angielski - Francuski - Ormiański - Rosyjski - Polski - Rumunski - Arabski

Dicționarul de hidrologie inginerească

Englez - Francez - Armean - Rus - Polonez - Român - Arab

معجم الهيدرولوجيا للمهندس

إنكليزي - فرنسي - أرمني - روسي - بولندي - روماني - عربي

Liste des contributeurs

Français, Anglais, Coordination

Vazken Andréassian

Ingénieur du Génie Rural, des Eaux et des Forêts
Cemagref, Unité de recherche Hydrosystèmes et Bioprocédés
BP 44, 92163 Antony cedex, France
Tel : +33 1 40 96 62 58 Fax : +33 1 40 96 61 99

e-mail : vazken.andreassian@cemagref.fr

Arménien, Russe

Vilik Sarkissian

Professeur
Université d'État d'Architecture et de Construction
105 rue Terian, 375009 Erevan, Arménie

e-mail : viliksargsyan@mail.ru

Polonais

Wojciech Chełmicki

Chef du Département d'Hydrologie
Institut de Géographie et de Gestion de l'Espace
Université Jagiellonienne
ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków, Pologne
Tel : +48 12 422 7111 ext. 233 Fax : +48 12 422 5578

e-mail : wcheml@arsenal.geo.uj.edu.pl

Roumain

Viorel Al. Stănescu

Directeur scientifique
Division Hydrologie
Institut National de Météorologie et d'Hydrologie
Sos. București-Ploiești 97, 71552 Bucarest, Roumanie
Tel : +40 1 230 95 07 Fax : +40 1 230 31 43

e-mail : stanescu@meteo.inmh.ro

Arabe

Roger Moussa

Chargé de Recherche
Institut National de la Recherche Agronomique
U.M.R. Sol et Environnement
2 Place Pierre Viala, 34 060 Montpellier cedex 1, France
Tel : 33 (0)4 99 61 24 56, Fax : 33 (0)4 67 63 26 14

e-mail : moussa@ensam.inra.fr

© 2005 Cemagref Éditions. Lexique hydrologique pour l'ingénieur, coordination Vazken Andréassian. Photographies de couverture – Station de jaugeage, pont sur la rivière Ognon (département de l'Hérault) coupé par les crues catastrophiques des 12/13 novembre 1999, Vazken Andréassian. Bassin de retenue de la Seine, Le Bars J.-M. Vannes ouvertes à l'aval du barrage de Génésiat lors d'une vidange, S. Fauchille. Barrage-poids en béton, G. Degoutte. La Loue : rivière traversant l'agglomération, 1993, A. Dutartre.

Coordination de l'édition – Julienne Baudel. Infographie : Françoise Peyriguer. Impression Jouve, 11 bd Sébastopol, BP 2734 75027 Paris cedex 01. ISBN 2-85362-648-2. 1er édition. Dépôt légal : 1er trimestre 2005.

Prix : 50 € TTC

Le mot du secrétaire général de l'AISH

Anglais

English

Français

French

Arménien

Armenian

Russe

Russian

Polonais

Polish

Roumain

Romanian

Arabe

Arabic

La terminologie ne reçoit pas toujours des scientifiques et des techniciens l'attention qu'elle mérite. C'est bien dommage et cela risque même de devenir dommageable. Dans leur effort pour comprendre le monde, les sciences doivent reconnaître des objets et forger des concepts qui doivent être nommés. Les techniques ont aussi besoin de désigner les ouvrages et les pratiques qu'elles conçoivent. La quantification et la mesure qui caractérisent l'approche scientifique ne peuvent donc se passer de mots, et la rigueur à laquelle prétend cette approche dépendra autant de la précision de son vocabulaire que de celle de ses mesures. Plus encore que les mathématiques ou la physique qui ont atteint leur maturité, l'hydrologie, science de la nature encore balbutiante, doit porter une attention particulière à son vocabulaire, car les diverses manifestations de l'eau dans la nature, dans des contextes climatiques et géographiques extraordinairement variés, ont donné naissance, dans toutes les langues de la terre, à d'innombrables dénominations qui, si elles reflètent une fantastique somme d'expériences empiriques, doivent cependant être soigneusement étudiées et critiquées à l'aune de la science. La réalisation du lexique hydrologique pour l'ingénieur, réunissant l'arabe, l'anglais, l'arménien, le français, le polonais, le roumain et le russe est une importante contribution à cette étude critique, car la comparaison des mots, nés sous des cieux si divers, est sans doute la meilleure façon de se rendre compte de la portée des concepts qu'ils traduisent. On prétend souvent que le XXIe siècle sera celui des problèmes de l'eau. Pour les résoudre, il faudra beaucoup d'investissements, beaucoup d'aménagements, mais il faudra d'abord, dans chaque cas concret, localement ou régionalement, analyser et diagnostiquer avec des mots autant qu'avec des nombres. C'est aussi de la précision et de l'utilisation judicieuse de ces mots que dépendra la pertinence des solutions qui seront proposées et réalisées, très certainement dans un contexte de coopération internationale. Là aussi le lexique heptalingue sera un auxiliaire précieux des nombreux échanges qui seront mis en place. Les auteurs du lexique ont fourni un travail considérable. Ils n'en tireront aucun profit matériel et ils ne seront probablement jamais cités dans les bibliographies. Ils peuvent cependant être sûrs que leur œuvre sera conservée dans un coin des bibliothèques et que les hydrologues la consulteront souvent. Au nom de tous ces oublieux collègues anonymes je veux ici très sincèrement et très amicalement les remercier et leur témoigner la reconnaissance de notre communauté.

Pierre HUBERT

Secrétaire général de l'AISH

PREFACE

Le « Lexique Hydrologique pour l'Ingénieur : Anglais - Français - Arménien - Russe - Polonais - Roumain – Arabe » est conçu pour apporter une traduction immédiate et simple des principaux termes scientifiques et techniques en usage en hydrologie. Il devrait ainsi être utile aux ingénieurs, chercheurs et étudiants travaillant dans le domaine de l'hydrologie et de la gestion des ressources en eau. Il constitue la seconde édition du lexique Anglais - Français - Arménien - Russe, publié en 1996 à Erevan par V. Sarkissian et V. Andréassian.

Contenant près de 2000 termes, ce lexique a pour objectif de faciliter la communication entre hydrologues, mais aussi de les encourager à s'exprimer dans leur langue nationale, en fournissant des équivalences parfois méconnues dans le domaine technique. Il nous a semblé que la meilleure façon de contribuer à une gestion plus durable des ressources en eau, est de favoriser le transfert des connaissances de ce domaine à l'ensemble des citoyens, dans leur langue maternelle, et non pas uniquement à ceux qui maîtrisent l'une des grandes langues véhiculaires (anglais et russe). Enfin, ce lexique a pour objectif d'être pratique. Il ne se limite donc pas à l'hydrologie au sens strict, mais couvre de nombreux domaines connexes où évoluent les ingénieurs : hydrotechnique, hydrogéologie, météorologie, hydraulique, adduction d'eau, géomorphologie et géographie.

L'ouvrage comporte sept parties distinctes, correspondant aux sept entrées qui permettent à l'utilisateur d'appréhender chaque terme dans chacune des sept langues.

Les auteurs expriment leur reconnaissance à tous ceux qui ont collaboré à la préparation de ce lexique. Ils tiennent à remercier Artaches Darbinian, pour ses conseils lexicologiques et les corrections qu'il a apportées au manuscrit, Raphaël Ichkhanian pour ses propositions concernant la partie arménienne du lexique et Adib Moussa pour ses propositions concernant la partie arabe du lexique. Hratchia Gabrielian et Mardouni Poghossian ont également fourni des conseils techniques concernant les parties arménienne et russe, et Claude Michel a révisé les parties française et anglaise du lexique. Nanée Chahinian a préparé la version finale du lexique pour l'édition de 2005 et Julienne Baudel en a coordonné la publication.

Malgré tout le soin apporté à l'établissement, ce lexique est sans doute encore imparfait. Nous remercions à l'avance ceux qui voudront bien nous signaler les éventuelles erreurs et omissions en adressant leurs observations au coordinateur Vazken Andréassian (Cemagref, U.R. Qualité et Fonctionnement Hydrologique des Systèmes Aquatiques, BP 44, 92163 Antony, France. Mél vazken.andreassian@cemagref.fr).

Notice d'utilisation du lexique

1. Les entrées du « Lexique » sont classées selon l'ordre alphabétique des termes principaux en anglais (Liste de référence) et sont numérotées. Les synonymes dans les autres langues portent le même numéro que le terme de la liste de référence correspondant. A la fin du lexique, le lecteur trouvera une liste alphabétique en français, arménien, russe, polonais, roumain et arabe, qui le renverra au numéro correspondant dans la liste de référence, où il trouvera le terme équivalent dans les six autres langues du lexique.

2. Les termes qui n'ont pas d'équivalent dans l'une des langues sont soit transcrits, soit expliqués :

1516	siphon	siphon	սիֆոն	сифон	syfon	sifon	۱۵۱۶ ممصّ [سیفون]
1768	tsunami	tsunami	ցունամի	цунами	tsunami	ṭunami	۱۷۶۸ موجة زلزلیّة
1597	splashing	destruction de la structure du sol sous l'action des gouttes de pluie	հողի կառուցվածքի քայքայում՝ (անձրևի) ցայտեցման / ցրցայտման հետեվանքով	разбрызгивание	rozbryzgiwanie	eroziunea directă a căderii ploii	۱۵۹۷ محيطیّة [تسونامي] تخریب بنیة التربة تحت تاثیر نقط المطر

3. Si l'équivalent arménien, russe ou arabe est peu usité ou peu répandu, le terme étranger usité est donné entre crochets "[]" :

1365	reservoir	retenue d'eau; retenue d'un barrage	ջրամբար	водохранилище [резервуар]	zbiornik retencyjny	lac de acumulare	۱۳۶۵ خزّان مياه؛ مستودع مياه
1370	resources	ressources	պաշարներ [ռեսուրսներ]	ресурсы	zasoby	resurse	۱۳۷۰ موارد
1466	seiche	seiche	կանգուն ալիք (լճուս) [սեյշ]	сейша	sejsza	seișe	۱۴۶۶ تراوح منسوب سطح البحيرات

4. Le point-virgule ";" sépare les synonymes. La virgule "," conserve dans toutes les langues et notamment en russe, sa valeur grammaticale :

1226	plain	plaine	հարթավայր; դաշտավայր	равнина; долина	równina	câmpie	۱۲۲۶ سهل
1325	record	enregistrement	գրանցում; գրառում	регистрация; запись	rekord; zapis	înregistrare	۱۳۲۵ تسجيل

5. Pour ne pas altérer l'ordre alphabétique de la liste initiale, les synonymes anglais sont donnés individuellement. Le lecteur est renvoyé au terme principal :

1461 seepage : see filtration						۱۴۶۱
----------------------------------	--	--	--	--	--	------

6. Dans les expressions syntaxiques, les variantes sont séparées d'une barre "/" :

1294 rain / rainfall intensity	intensité de la pluie	անձրևի ինտենսիվություն	ИНТЕНСИВНОСТЬ ДОЖДЯ	intensywność deszczu	intensitatea ploii	شدة المطر ۱۲۹۴
1333 reed bog	marais à roseaux	կնյունի / սեւի ճահիճ	ОСОКОВОЕ БОЛОТО	podmokłe trzciniowisko	mlaştini cu stuf	مستنقع قصب ۱۳۳۳

7. Les explications et les compléments sont donnés entre parenthèses "()" :

1207 permafrost	pergélisol	հավերժական սառածություն (հողի)	вечная мерзлота	wieczna zmarzlina	permafrost (îngheț permanent)	أرض دائمة التجمد ۱۲۰۷
1382 rising limb	branche montante (d'un hydrogramme)	բարձրացման ճյուղ (ջրագրի [հիդրոգրաֆի])	ветвь подъема (гидрографа)	gałąź wznosząca (hydrogramu)	ramura de creștere	فرع صاعد (من منحنى الجريان) ۱۳۸۲
1501 shutter (of dam)	coffrage (d'un barrage)	սաստվարի վահան	щит плотины	zasuwa tamy	cofrac de baraj	هيكل مؤقت (للسد) ۱۵۰۱
1587 specific discharge (discharge in liter per second per square kilometer)	débit spécifique (débit par seconde et par kilomètre carré)	հոսքի մոդուլ	модуль стока	odpływ jednostkowy; moduł odpływu	debit specific	تصريف نوعي تصريف باللتر بالثانية بالكيلومتر المربع ۱۵۸۷

8. En cas de significations multiples, les sens sont numérotés :

1470 sense	sens	1) իմաստ 2) ուղղություն	1) СМЫСЛ 2) направление	zmysł	Sens	۱) ۱۴۷۰ (۱) معنی ۲) إتجاه
1600 spring	1) source 2) printemps	1) աղբյուր 2) գարուն	1) источник; родник 2) весна	1) źródło 2) wiosna	1) izvor 2) primăvară	۱) ۱۶۰۰ (۱) نبع ۲) ربيع

FOREWORD

This « Dictionary of Hydrological Engineering English - French - Armenian - Russian - Polish - Romanian - Arabic » has been prepared to provide an immediate and simple translation of the most common scientific and technical terms used in Hydrology. It should prove useful to engineers, researchers, and students working in the fields of hydrology and water resources management. It represents the second edition of the Hydrological Dictionary in English, French, Armenian, and Russian, first published in 1996 by V. Sarkissian and V. Andréassian in Yerevan.

The dictionary contains almost 2000 terms. Its main objective is to facilitate the exchange and transfer of knowledge between hydrologists, but also to promote the use of all national languages by providing equivalents that are little known in the technical domain. We believe that one of the ways to ensure a more sustainable water resources management is to promote communication and dissemination of sound water resources management principles to users in their mother tongue and not only to those who are fluent in one of the main international communication languages (English and Russian). Eventually, the aim of this dictionary is to be of practical use. It is therefore not restricted to the domain of hydrology *sensus stricto*, but covers a number of related fields needed by engineers: hydrotechnics, hydrogeology, meteorology, hydraulics, water supply, geomorphology and geography.

The dictionary consists of seven parts: a reference list, ordered according to the English alphabetical order, followed by six separate alphabetical lists in each languages.

The authors wish to thank all those who contributed to the preparation of this dictionary. They want to acknowledge Mr. Artashes Darbinian's valuable assistance in editing this dictionary and useful comments at all levels. We are also very grateful to Mr. Raphael Ishkhanian for all his suggestions concerning the Armenian part, and to Adib Moussa for its propositions in the Arabic part of the dictionary. We would also like to acknowledge the help of Mr. H. Gabrielian and Mr. M. Poghossian, for their advice concerning technical terms in Armenian and Russian, as well as the help of Mr. Claude Michel, for reviewing the French-English section. Ms Nanée Chahinian edited the final version of the document for the 2005 edition and Mrs Julienne Baudel coordinated the publishing work.

In spite of all the care given to its preparation, this dictionary is probably still imperfect. We thank in advance all those who will notify us the errors and omissions they may notice. They are kindly requested to send their observations to the coordinator, Vazken Andréassian (Cemagref, U.R. Qualité et Fonctionnement Hydrologique des Systèmes Aquatiques, BP 44, 92163 Antony, France. E-mail : vazken.andreassian@cemagref.fr).

Instructions for use of the Dictionary

1. In this dictionary, English terms are given in a numbered alphabetical list, along with their equivalent in other languages (reference list) . At the end of this reference list, the reader will find an alphabetical list in French, Armenian, Russian, Polish, Romanian and Arabic. The numbers given in these lists refer to the position of the English headword in the reference list.

2. Those terms that do not have an equivalent in one of the languages are either transcribed, or explained:

1516	siphon	siphon	սիֆոն	сифон	syfon	sifon	مصّ [سيفون] ١٥١٦
1768	tsunami	tsunami	ցու նամի	цунами	tsunami	ṭunami	١٧٦٨ موجة زلزليّة
1597	splashing	destruction de la structure du sol sous l'action des gouttes de pluie	հողի կառուցվածքի քայքայում՝ (անձրևի) ցայտեցման / ցրցայտման հետեվանքով	разбрызгивание	rozbryzgiwanie	eroziunea directă a căderii ploii	١٥٩٧ محيطية [تسونامي] تخریب بنیة التربة تحت تاثير نقط المطر

3. If the Armenian, Russian or Arabic equivalent is not well known, the more familiar foreign term is given between square brackets "[]":

1365	reservoir	retenue d'eau; retenue d'un barrage	ջրամբար	водохранилище [резервуар]	zbiornik retencyjny	lac de acumulare	١٣٦٥ خزان مياه؛ مستودع مياه
1370	resources	ressources	պաշարներ [ուեսուրսներ]	ресурсы	zasoby	resurse	١٣٧٠ موارد
1466	seiche	seiche	կանգուն ալիք (լճում) [սեյշ]	сейша	sejsza	seișe	١٤٦٦ تراوح منسوب سطح البحيرات

4. Semicolons ";" separate synonyms (commas "," retain in all languages, and especially in Russian, their grammatical value) :

1226	plain	plaine	հարթավայր; դաշտավայր	равнина; долина	równina	câmpie	١٢٢٦ سهل
1325	record	enregistrement	գրանցում; գրառում	регистрация; запись	rekord; zapis	înregistrare	١٣٢٥ تسجيل

5. To avoid to alter the alphabetical order in the reference list, English synonyms are all given individually. The reader is sent back to the main term:

1461 seepage : see filtration						١٤٦١
----------------------------------	--	--	--	--	--	------

6. In syntactic expressions, variants are separated by a slash "/" :

1294 rain / rainfall intensity	intensité de la pluie	անձրևի ինտենսիվություն	ИНТЕНСИВНОСТЬ ДОЖДЯ	intensywność deszczu	intensitatea ploii	شدة المطر ١٢٩٤
1333 reed bog	marais à roseaux	կնյունի / սեւի ճահիճ	ОСОКОВОЕ БОЛОТО	podmokłe trzciniowisko	mlaştini cu stuf	مستنقع قصب ١٣٣٣

7. Explanations and comments are given between brackets "()" :

1207 permafrost	pergélisol	հավերժական սառածություն (հողի)	вечная мерзлота	wieczna zmarzlina	permafrost (îngheț permanent)	أرض دائمة التجمد ١٢٠٧
1382 rising limb	branche montante (d'un hydrogramme)	բարձրացման ճյուղ (ջրագրի [հիդրոգրաֆի])	ветвь подъема (гидрографа)	gałąź wznosząca (hydrogramu)	ramura de creștere	فرع صاعد (من منحنى الجريان) ١٣٨٢
1501 shutter (of dam)	coffrage (d'un barrage)	պատվարի վահան	щит плотины	zasuwa tamy	cofraj de baraj	هيكل مؤقت (للسد) ١٥٠١
1587 specific discharge (discharge in liter per second per square kilometer)	débit spécifique (débit par seconde et par kilomètre carré)	հոսքի մոդուլ	модуль стока	odpływ jednostkowy; moduł odpływu	debit specific	تصريف نوعي (تصريف بالليتر بالثانية بالكيلومتر المربع) ١٥٨٧

8. In cases of polysemy, the different definitions are numbered:

1470 sense	sens	1) իմաստ 2) ուղղություն	1) СМЫСЛ 2) направление	zmysł	Sens	١٤٧٠ (١ معنى ٢) إتجاه
1600 spring	1) source 2) printemps	1) աղբյուր 2) գարուն	1) источник; родник 2) весна	1) źródło 2) wiosna	1) izvor 2) primăvară	١٦٠٠ (١ نبع ٢) ربيع

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Սույն աշխատանքը՝ «Ճարտարագետի հիդրոլոգիական անգլերեն - ֆրանսերեն - հայերեն - ռուսերեն - լեհերեն - ռումիներեն - արաբերեն բառարանը» նախատեսված է հիդրոլոգիայում կիրառվող տեխնիկական և գիտական գլխավոր եզրերի (տերմինների) պարզ ու անմիջական թարգմանության համար: Այն անհրաժեշտ է ճարտարագետներին, հետազոտողներին և ուսանողներին՝ հիդրոլոգիայի և ջրային ռեսուրսների կառավարման բնագավառում: Սա հանդիսանում է **1996**-ին Երևանում հրատարակված՝ Վ. Սարգսյանի և Վ. Անդրեասյանի անգլերեն - ֆրանսերեն - հայերեն - ռուսերեն բառարանի **2**-րդ հրատարակությունը:

Իր մեջ ընդգրկելով շուրջ **2000** եզրեր, այս բառարանը նպատակ ունի հեշտացնել հիդրոլոգների հաղորդակցումը, ինչպես նաև քաջալերելու՝ արտահայտվել իրենց մայրենի լեզվով, օգտագործելով երբեմն էլ անծանոթ տարբերակներ՝ տեխնիկական բնագավառում:

Մեզ թվում է, որ ջրային ռեսուրսների կառավարմանը նպաստելու ամենալավ միջոցը այդ բնագավառում մասնագետների գիտելիքների ընդլայնումն է, իրենց մայրենի լեզվով, և ոչ միայն նրանց, ովքեր տիրապետում են միջազգային լեզուներից որևէ մեկին՝ անգլերենին կամ ռուսերենին: Վերջապես, այս բառարանը ունի գործնական նշանակություն, այն չի սահմանափակվում զուտ հիդրոլոգիական իմաստով, այլ շրջափում է նաև բազմաթիվ հարակից բնագավառներ որոնք ուսումնասիրում են ճարտարագետները. հիդրոտեխնիկա, հիդրոերկրաբանություն, օդերևութաբանություն, հիդրավիկա, ջրամատակարարում, երկրաձևաբանություն, աշխարհագրություն:

Աշխատանքը կազմված է յոթ տարբերակված բաժիններից, որոնք թույլ են տալիս ընթերցողին հասկանալ ցանկացած եզր այդ յոթ լեզուներից յուրաքանչյուրով:

Հեղինակները իրենց երախտագիտությունն են հայտնում բոլոր նրանց, ովքեր նպաստել են այս բառարանի ստեղծմանը: Հատուկ շնորհակալություն ենք հայտնում Արտաշես Դարբինյանին՝ բառագիտական խորհուրդների և ուղղումների համար, Ռաֆայել Իշխանյանին՝ հայկական բաժնի առաջարկությունների համար, Ադիբ Մուսային՝ արաբական բաժնի առաջարկությունների համար, Հ. Գաբրիելյանին և Մ. Պողոսյանին, որոնք օգնել են մասնագիտական խորհուրդներով, ինչպես նաև Բլոգ Միշելին՝ բառարանի ֆրանսերեն-անգլերեն մասը սրբագրելու համար:

Չնայած կատարված ծավալուն աշխատանքին, այս բառարանն, անկասկած, վերջնական և ամբողջական տարբերակը չէ: Նախապես շնորհակալություն ենք հայտնում բոլոր նրանց, ովքեր կցանկանան մեզ վանգահարել սխալներ և վրիպումներ նկատելիս, կամ նոր եզրեր առաջարկելիս՝ ուղարկելով իրենց նշումները Վալգեն Անդրեասյանին:

Vazken Andréassian (Cemagref, U.R. Qualité et Fonctionnement Hydrologique des Systèmes Aquatiques, BP 44, 92163 Antony, France. E-mail : vazken.andreassian@cemagref.fr)

Բառարանից օգտվելու կարգը

1. Բառարանի գլխավոր եզրերը տրված են անգլերենով (ուղեցույց), դասակարգված են ըստ այբբենական կարգի և համարակալված են: Այլ լեզուների հոմանիշները կրում են նույն համարները; Բառարանի վերջում ընթերցողը կգտնի ֆրանսերեն, հայերեն, ռուսերեն, լեհերեն, ռումիներեն և արաբերեն եզրերի այբբենական ցանկը, որտեղ կտեսնի նույն համարը և կգտնի այդ եզրի համարժեքը մյուս վեց լեզուներով:

2. Այն բառերը, որոնք լեզուներից որևէ մեկում չունեն համարժեքներ, ներկայացվում են տառադարձությամբ կամ տրվում է նրանց մեկնաբանությունը.

1516	siphon	siphon	սիֆոն	сифон	syfon	sifon	ممصّ [سيفون] 1516
1768	tsunami	tsunami	ցունամի	Цунами	tsunami	ṭunami	1768 موجة زلزليّة
1597	splashing	destruction de la structure du sol sous l'action des gouttes de pluie	հողի կառուցվածքի քայքայում՝ (անձրևի) ցայտեցման / ցրցայտման հետևանքով	разбрызгивание	rozbryzgiwanie	eroziunea directă a căderii ploii	1597 محيطية [تسونامي] تخريب بنية التربة تحت تأثير نقط المطر 1097

3. Եթե հայերեն (կամ ռուսերեն, կամ արաբերեն) համարժեք եզրերը քիչ գործածական կամ քիչ տարածված են, նրանց ընդունված օտարածագում տարբերակը տրվում է քառակուսի փակագծում՝ []:

1365	reservoir	retenue d'eau; retenue d'un barrage	ջրամբար	водохранилище [резервуар]	zbiornik retencyjny	lac de acumulare	1365 خزان مياه؛ مستودع مياه 1370
1370	resources	ressources	պաշարներ [ռեսուրսներ]	Ресурсы	zasoby	resurse	1370 موارد
1466	seiche	seiche	կանգուն ալիք (լճում) [սեյշ]	Сейша	sejsza	seişe	1466 تراوح منسوب سطح البحيرات

4. Կետ-ստորակետով բաժանվում են հոմանիշ եզրերը (ստորակետը պահպանում է իր քերականական իմաստը).

1226	plain	plaine	հարթավայր; դաշտավայր	равнина; долина	równina	câmpie	1226 سهل
1325	record	enregistrement	գրանցում; գրառում	регистрация; запись	rekord; zapis	înregistrare	1325 تسجيل

5. Սակայն, անգլերեն հոմանիշները միշտ պատ են ներկայացվում (այբբենական կարգը չխախտելու համար) : Գլխավոր ելրը տրվում է թարգմանություններով, մյուսների մոտ հիշեցվում է գլխավորը .

1461 seepage : see filtration						1461
----------------------------------	--	--	--	--	--	------

6. Եզրային կապակցություններում որոշյալ / որոշչային տարբերակերը ներկայացվում են թեք գծով՝ "/".

1294 rain / rainfall intensity	intensité de la pluie	անձրևի ինտենսիվություն	ИНТЕНСИВНОСТЬ ДОЖДЯ	intensywność deszczu	intensitatea ploii	شِدَّة المطر ۱۲۹۴
1333 reed bog	marais à roseaux	կնյունի / սեպի ճահիճ	ОСОКОВОЕ БОЛОТО	podmokłe trzciniowisko	mlaștini cu stuf	مستنقع قصب ۱۳۳۳

7. Բացատրություններն ու լրացումները տրվում են կլոր փակագծերի մեջ՝ " () " .

1207 permafrost	pergélisol	հավերժական սառածություն (հողի)	вечная мерзлота	wieczna zmarzlina	permafrost (îngheț permanent)	أرض دائمة التجمد) ۱۲۰۷
1382 rising limb	branche montante (d'un hydrogramme)	բարձրացման ճյուղ (ջրագրի [հիդրոգրաֆի])	ветвь подъема (гидрографа)	gałąź wznosząca (hydrogramu)	ramura de creștere	۱۳۸۲ فرع صاعد (من منحنى الجريان)
1501 shutter (of dam)	coffrage (d'un barrage)	պատվարի վահան	щит плотины	zasuwa tamy	cofraj de baraj	۱۵۰۱ هيكل مؤقت (للسدّ)
1587 specific discharge (discharge in liter per second per square kilometer)	débit spécifique (débit par seconde et par kilomètre carré)	հոսքի մոդուլ	модуль стока	odpływ jednostkowy; debit specific moduł odpływu		۱۵۸۷ تصريف نوعي (تصريف بالليتر بالثانية بالكيلومتر المربع)

8. Եզրերի բավմիմաստությունը նշվում է արաբական թվանշաններով .

1470 sense	sens	1) իմաստ 2) ուղղություն	1) СМЫСЛ 2) направление	zmysł	sens	۱۴۷۰ (۱) معنى (۲) إتجاه
1600 spring	1) source 2) printemps	1) աղբյուր 2) գարուն	1) источник; родник 2) весна	1) źródło 2) wiosna	1) izvor 2) primăvară	۱۶۰۰ (۱) نبع (۲) ربيع

ПРЕДИСЛОВИЕ

“Гидрологический словарь для инженера “ на английском, французском, армянском, русском, польском, румынском, арабском языках предназначена для простого перевода технических и научных терминов, используемых в гидрологии. Он адресован специалистам в области гидрологии и водных ресурсов, а также студентам – гидрологам. Этот словарь является вторым изданием английско-французско-армянско-русского словаря В. Саркисяна и В. Андреасяна (1996. Ереван).

Он содержит около 2000 терминов, предназначен облегчить контакты гидрологов ,а также заинтересовать общаться на родном языке, используя иногда незнакомые варианты в технической сфере. Нам кажется, что один из лучших методов способствованию улучшения управления водными ресурсами, является расширение знаний специалистов в этой сфере на родном языке, что даст возможность пользоваться словарем, и тем, которые не владеют международными языками – английским или русским. Этот словарь может быть также использован в смежных с областью гидрологии: в гидротехнике, гидрологии, метеорологии, гидравлике, водоснабжении, геоморфологии и географии.

Словарь состоит из семи разделов, каждый из которых соответствует одному из семи языков, которые позволяют читателям найти любой термин на каждом из этих языков.

Авторы выражают глубокую благодарность всем тем, кто содействовал созданию этого словаря. Особая благодарность Арташесу Дарбиняну за редакцию и консультации, Рафаэлю Ишханяну за помощь в работе над армянским разделом, Адибу Мусабу за рекомендации в арабском разделе, г-ну Габриеляну и М. Погосяну за профессиональные советы, а также Клоду Мицелю за советы во французском разделе.

Несмотря на проделанную объемную работу, данный вариант словаря не является окончательным и целостным. Заранее благодарны всем тем, кто обнаружит ошибки, пропуски, а также предложит свои новые варианты терминов, отправит сообщение В. Андреасяну по адресу :

Vazken Andréassian (Cemagref, U.R. Qualité et Fonctionnement Hydrologique des Systèmes Aquatiques, BP 44, 92163 Antony, France. E-mail : vazken.andreassian@cemagref.fr).

Порядок пользования словарем

1. Главные термины словаря даны на английском языке (указатель) в алфавитном порядке и пронумерованы. Синонимы других языков обозначены тем же номером, что и термин в соответствующем языке. В конце словаря читатель найдет алфавитный указатель на французском, армянском, русском, польском, румынском и арабском языках, с помощью которого сможет найти равнозначный перевод терминов на остальные языки.

2. Термины, не имеющие эквивалентов на каком-либо языке транскрибированы и приведены объяснения этих терминов.

1516	siphon	siphon	սիֆոն	сифон	syfon	sifon	مصّ [سيفون] ۱۵۱۶
1768	tsunami	tsunami	ցունամի	цунами	tsunami	ṭunami	موجة زلزليّة ۱۷۶۸
1597	splashing	destruction de la structure du sol sous l'action des gouttes de pluie	հողի կառուցվածքի քայքայում՝ (անձրևի) ցայտեցման / ցրցայտման հետեվանքով	разбрызгивание	rozbryzgiwanie	eroziunea directă a căderii ploii	محيطية [تسونامي] ۱۵۹۷ تخریب بنیة التربة تحت تاثير نقط المطر

3. Если эквивалентные термины на армянском (или на русском, или на арабском) языке малоупотребимы или являются малораспространёнными, то принятый иноязычный вариант этих терминов даётся в квадратных скобках "[]".

1365	reservoir	retenue d'eau; retenue d'un barrage	ջրամբար	водохранилище [резервуар]	zbiornik retencyjny	lac de acumulare	خزان مياه؛ مستودع مياه ۱۳۶۵
1370	resources	ressources	պաշարներ [ուեսուրսներ]	ресурсы	zasoby	resurse	موارد ۱۳۷۰
1466	seiche	seiche	կանգուն ալիք (լճուճ) [սեյշ]	сейша	sejsza	seişe	تراوح منسوب سطح البحيرات ۱۴۶۶

4. Знаком точка с запятой ";" разграничиваются синонимы терминов (во всех языках запятая сохраняет своё грамматическое значение).

1226	plain	plaine	հարթավայր ; դաշտավայր	равнина; долина	równina	câmpie	سهل ۱۲۲۶
1325	record	enregistrement	գրանցում ; գրառում	регистрация; запись	rekord; zapis	înregistrare	تسجيل ۱۳۲۵

5. Для сохранения алфавитного порядка синонимы на английском языке приводятся отдельно. Главный термин дается в переводе.

1461 seepage : see filtration						١٤٦١
----------------------------------	--	--	--	--	--	------

6. В терминологических оборотах приводимые варианты разграничиваются знаком "/".

1294 rain / rainfall intensity	intensité de la pluie	անձրևի ինտենսիվություն	интенсивность дождя	intensywność deszczu	intensitatea ploii	شدة المطر ١٢٩٤
1333 reed bog	marais à roseaux	կնյուների / սեպի ճահիճ	осоковое болото	podmokłe trzcinoswisko	mlaștini cu stuf	مستنقع قصب ١٣٣٣

7. Комментарии и дополнения приводятся в круглых скобках "()".

1207 permafrost	pergélisol	հավերժական սառածություն (հողի)	вечная мерзлота	wieczna zmarzlina	permafrost (îngheț permanent)	أرض دائمة التجمد ١٢٠٧
1382 rising limb	branche montante (d'un hydrogramme)	բարձրացման ճյուղ (ջրագրի [հիդրոգրաֆի])	ветвь подъема (гидрографа)	gałąź wznosząca (hydrogramu)	ramura de creștere	١٣٨٢ فرع صاعد (من منحنى الجريان)
1501 shutter (of dam)	coffrage (d'un barrage)	պատվարի վահան	щит плотины	zasuwa tamy	cofraj de baraj	١٥٠١ هيكل مؤقت (للسد)
1587 specific discharge (discharge in liter per second per square kilometer)	débit spécifique (débit par seconde et par kilomètre carré)	հոսքի մոդուլ	модуль стока	odpływ jednostkowy; moduł odpływu	debit specific	١٥٨٧ تصريف نوعي (تصريف باللتر بالثانية بالكيلومتر المربع)

8. Многозначимые термины обозначаются арабскими цифрами.

1470 sense	sens	1) իմաստ 2) ուղղություն	1) СМЫСЛ 2) направление	zmysł	sens	١٤٧٠ (١) معنى (٢) إتجاه
1600 spring	1) source 2) printemps	1) աղբյուր 2) գարուն	1) источник; родник 2) весна	1) źródło 2) wiosna	1) izvor 2) primăvară	١٦٠٠ (١) نبع (٢) ربيع

PRZEDMOWA

Niniejszy “Słownik Hydrologii Inżynierskiej: angielsko - francusko - ormiańsko - rosyjsko - polsko - rumuńsko - arabski” ma charakter podręczny i służy tłumaczeniu najważniejszych terminów naukowych i technicznych z zakresu hydrologii. Może być przydatny inżynierom, pracownikom naukowym i studentom działającym na polu hydrologii i gospodarki wodnej. Stanowi drugie wydanie “Słownika hydrologicznego: angielsko - francusko - ormiańsko - rosyjskiego”, opublikowanego po raz pierwszy w 1996 r. w Erewaniu., przez V. Sarkissiana i V. Andréassiana

Słownik zawiera prawie 2 000 terminów. Jego głównym celem jest ułatwienie przepływu informacji pomiędzy hydrologami, a także promocja terminów, zwłaszcza technicznych, które w poszczególnych językach narodowych nie doczekały się jeszcze upowszechnienia. Jedną z dróg prowadzących do racjonalnej gospodarki wodnej jest – w przekonaniu autorów – wzajemna komunikacja i upowszechnienie zasad zrównoważonego rozwoju wśród użytkowników posługujących się różnymi językami, a nie tylko wśród tych, którzy są w stanie biegle posługiwać się językami o szerszym zasięgu, jak angielski i rosyjski. By spełnić – w jak największym stopniu – postulat praktyczności, słownik nie jest ograniczony do terminów ściśle hydrologicznych. Obejmuje on także terminologię przydatną hydrotechnikom, hydrogeologom, meteorologom, hydraulikom i specjalistom w zakresie zaopatrzenia w wodę, a także – geografom, w tym: geomorfologom.

Słownik składa się z siedmiu części. Podstawowy zbiór haseł (lista referencyjna) zawiera terminy ułożone w porządku alfabetycznym zgodnym z terminologią angielską. Kolejne sześć części stanowią indeksy haseł w pozostałych językach.

Autorzy dziękują wszystkim osobom, które służyły pomocą w trakcie powstawania Słownika. Należy do nich Pan Artashes Darbinian, służący radą i cennymi uwagami na wszystkich etapach pracy. Wdzięczni jesteśmy Panu Raphaelowi Ishkhanianowi za wszystkie sugestie odnoszące się do części ormiańskiej, a Panu Adibowi Moussa – za propozycje odnoszące się do części arabskiej. Dziękujemy także Panom: H. Gabrielianowi i M. Poghossianowi za ich pomoc w zakresie terminologii technicznej w językach ormiańskim i rosyjskim, jak również Panu Claude Michel za przejrzenie terminologii w językach francuskim i angielskim.

Pomimo najlepszych starań autorom nie udało się zapewne uniknąć błędów. Z góry dziękujemy tym, którzy zechcą przekazać nam uwagi o zauważonych błędach lub brakujących hasłach. Prosimy je kierować na adres koordynatora, którym był Vazken Andréassian (Cemagref, U.R. Qualité et Fonctionnement Hydrologique des Systèmes Aquatiques, BP 44, 92163 Antony, France. E-mail : vazken.andreassian@cemagref.fr).

Jak posługiwać się Słownikiem

1. Terminy w języku angielskim uszeregowano alfabetycznie i zamieszczono wraz z ich obcojęzycznymi odpowiednikami, tworząc podstawowy (referencyjny) zbiór haseł. Korzystający ze Słownika znajdzie na końcu alfabetycznie uporządkowane indeksy haseł w językach francuskim, ormiańskim, rosyjskim, polskim, rumuńskim i arabskim. Numery są zgodne z numeracją w zbiorze podstawowym (referencyjnym) i wynikają z porządku alfabetycznego terminów w języku angielskim.

2. Terminy, które nie posiadają swoich odpowiedników powstały drogą transkrypcji bądź też zostały wyjaśnione drogą opisu

1516 siphon	siphon	սիֆոն	сифон	syfon	sifon	۱۵۱۶ ممصّ [سيفون]
1768 tsunami	tsunami	ցու նամի	цунами	tsunami	ṭunami	۱۷۶۸ موجة زلزلیّة
1597 splashing	destruction de la structure du sol sous l'action des gouttes de pluie	հողի կառուցվածքի քայքայում՝ (անձրևի) ցայտեցման / ցրցայտման հետեվանքով	разбрызгивание	rozbryzgiwanie	eroziunea directă a căderii ploii	۱۵۹۷ محيطیة [تسونامي] تخریب بنیة التربة تحت تاثير نقط المطر

3. W przypadkach, gdy ormiański, rosyjski lub arabski termin nie jest powszechnie znany, w nawiasach kwadratowych “[]” zamieszczono termin w bardziej rozpowszechnionej postaci obcojęzycznej:

1365 reservoir	retenue d'eau; retenue d'un barrage	ջրամբար	водохранилище [резервуар]	zbiornik retencyjny	lac de acumulare	۱۳۶۵ خزّان مياه؛ مستودع مياه
1370 resources	ressources	պաշարներ [ռեսուրսներ]	ресурсы	zasoby	resurse	۱۳۷۰ موارد
1466 seiche	seiche	կանգուն ալիք (լճում) [սեյշ]	сейша	sejsza	seișe	۱۴۶۶ تراوح منسوب سطح البحيرات

4. Średniki “ ; ” oddzielają synonimy (przecinki utrzymują swoje znaczenie gramatyczne):

1226 plain	plaine	հարթավայր ; դաշտավայր	равнина; долина	równina	câmpie	۱۲۲۶ سهل
1325 record	enregistrement	գրանցում ; գրառում	регистрация; запись	rekord; zapis	înregistrare	۱۳۲۵ تسجيل